

A בס"ד

Intro

Today we will Be"H begin פרק כל הצלמים, the fourth Perek of מסכת עבודה זרה, and learn מ"א דף.

Some of the topics we will learn about include:

כל הצלמים אסורין

Whether it is forbidden to benefit from any image, or only כל שיש בידו

מקל או צפור או כדור

If it's holding a staff, a bird, or a globe in their hands, or אף כל שיש בידו כל דבר

If it's holding anything in their hands.

This depends on whether

לנוי עבדי להו

למיפלחינהו עבדי להו

They were made as ornaments or to be worshipped.

בטלה

מותרת

If an idol was renounced, it is thereby nullified, and becomes permitted.

The Gemara discusses

עבודת כוכבים שנשתברה מאיליה

If an idol broke on its own, whether it becomes permitted,

A

כל הצלמים אסורין
כל שיש בידו
מקל או צפור או כדור
אף כל שיש בידו כל דבר
לנוי עבדי להו
למיפלחינהו עבדי להו

בטלה
מותרת

עבודת כוכבים
שנשתברה מאיליה

B and

המוצא שברי צלמים

If someone finds fragments of an image, whether they are permitted.

אין ספק מוציא מידי ודאי

A possible היתר cannot permit a certain איסור.

Several הלכות regarding מעשר, including:

חזקה על חבר

שאינו מוציא דבר שאינו מתוקן

מתחת ידו

We assume that a חבר separates מעשר from his crops immediately.

מערים אדם על תבואתו

ומכניסה במוץ שלה

It is possible to avoid the obligation of מעשר, by bringing crops into one's home while still in their chaff.

B

המוצא שברי צלמים

אין ספק מוציא מידי ודאי

חזקה על חבר
שאינו מוציא דבר שאינו מתוקן
מתחת ידו

מערים אדם על תבואתו
ומכניסה במוץ שלה

1 So, let's review:

The Perek begins with the Mishnah citing three opinions regarding the status of צלמים, images that might have been worshipped as an עבודה זרה.

Zugt di Mishnah

כל הצלמים אסורין
מפני שהן נעבדין פעם אחת בשנה
דברי רבי מאיר

Rabbi Meir says it is forbidden to benefit from any images, because they are worshipped as idols once a year.

וחכמים אומרים

אינו אסור
אלא כל שיש בידו
מקל או צפור או כדור

The images are only forbidden if they hold a staff, a bird, or a globe in their hands, which indicates their dominion over others.

רבן שמעון בן גמליאל אומר
אף כל שיש בידו כל דבר

The images are forbidden if they are holding anything in their hands, as this also indicates their dominion over others.

And the Gemara explains the Machlokes:

רבן שמעון בן גמליאל אומר
אינו אסור
אלא כל שיש בידו
מקל או צפור או כדור
The images are only forbidden if they hold a staff, a bird, or a globe in their hands, which indicates their dominion over others.

רבן שמעון בן גמליאל אומר
אין אסורין כל צלמים אסורין
מפני שהן נעבדין פעם אחת בשנה
Because
במקומו של רבי מאיר
היו עובדין אותה פעם אחת בשנה
ורבי מאיר דחייש למיעוטא
גזר שאר מקומות אטו אותו מקום

In the city of Meir, all images were worshipped once a year, and so Rabbi Meir, who is concerned with even a slight probability, forbids all images in all areas, in case they also have this custom.

1

מאיר

כל הצלמים אסורין
מפני שהן נעבדין פעם אחת בשנה

דברי רבי מאיר

Rabbi Meir says it is forbidden to benefit from any images, because they are worshipped as idols once a year,

רבן שמעון בן גמליאל אומר

אף כל שיש בידו
כל דבר

The images are forbidden if they are holding anything in their hands, as this also indicates their dominion over others.

וחכמים אומרים

אינו אסור
אלא כל שיש בידו
מקל או צפור או כדור

They are only forbidden if they hold a staff, a bird, or a globe in their hands,

רבי מאיר

כל הצלמים אסורין

במקומו של ר"מ
היו עובדין אותה פעם אחת בשנה
ור"מ דחייש למיעוטא

גזר שאר מקומות אטו אותו מקום

In that city, all images were worshipped once a year, and R"m, who is concerned with a slight probability, forbids images from all areas, in case they also have this custom.

2 However, the חכמים hold

אינו אסור

אלא כל שיש בידו

מקל או צפור או כדור

The images are only forbidden if they hold a staff, a bird, or a globe in their hands, because

רבנן דלא חיישי למיעוטא

ולא גזרו שאר מקומות אטו אותו מקום

They are not concerned with a slight probability, and so they do not suspect that all images are worshipped once annually.

The Gemara gives several limitations to this ruling:

1.

באנדרטי של מלכים שנינו

This only applies to statues of a deceased, beloved king, which might be worshipped.

2.

בעומדין על פתח מדינה שנינו

This only applies to such statues displayed prominently at the entrance to the kingdom.

3.

מחלוקת בשל כרכים

דלנוי עבדי להו

אבל בשל כפרים

דברי הכל אסורים

The מחלוקת only pertains to statues found in large cities, which may be merely ornamental, but statues found in small villages are certainly forbidden, because

דכפרים

ודאי למיפלחינהו עבדי להו

They were certainly made to be worshipped.

=====

2

וחכמים אומרין

אינו אסור אלא כל שיש בידו

מקל או צפור או כדור

because

רבנן דלא חיישי למיעוטא

ולא גזרו שאר מקומות אטו אותו מקום

They are not concerned with a slight probability, and so they do not suspect that all images are worshipped once annually.

Several limitations to this ruling:

1

באנדרטי של מלכים שנינו

This only applies to statues of a deceased, beloved king, which might be worshipped.

2

בעומדין על פתח מדינה שנינו

This only applies to such statues displayed prominently at the entrance to the kingdom.

3

מחלוקת בשל כרכים

דלנוי עבדי להו

אבל בשל כפרים

ד"ה אסורים

The מחלוקת only pertains to statues found in large cities, which may be ornamental, but statues found in small villages are certainly forbidden,

because

דכפרים

ודאי למיפלחינהו עבדי להו

They were certainly made to be worshipped.

3 The Gemara explains the significance of the items held by the statue according to the חכמים:

מקל
 שרודה את עצמו
 תחת כל העולם כולו
 כמקל
 The staff symbolizes its ability to rule the entire world.

צפור
 שתופש את עצמו
 תחת כל העולם כולו
 כצפור
 The bird symbolizes its ability to maintain its hold over the entire world, the way one seizes a bird; and

כדור
 שתופש את עצמו
 תחת כל העולם כולו ככדור
 The sphere symbolizes its ability to control the entire world, as it holds the sphere.

3 *The significance of items held by the statue according to the חכמים:*

<p>כדור שתופש את עצמו תחת כל העולם כולו ככדור <i>The sphere symbolizes its ability to control the entire world, as it holds the sphere.</i></p>	<p>צפור שתופש את עצמו תחת כל העולם כולו כצפור <i>The bird symbolizes its ability to maintain its hold over the entire world, the way one seizes a bird;</i></p>	<p>מקל שרודה את עצמו תחת כל העולם כולו כמקל <i>The staff symbolizes its ability to rule the entire world;</i></p>
---	---	---

4 The Gemara cites a ברייתא that adds other items:

סייף
 שהורג את עצמו
 תחת כל העולם כולו
 A sword, which symbolizes its ability to kill whomever it wishes;
 עטרה
 כעטרה למלך
 A wreath, which symbolizes royalty; and
 טבעת
 שחותם את עצמו
 תחת כל העולם כולו
 למיתה
 A ring, which symbolizes its ability to seal a decree of death against the entire world.
 =====

4 *ברייתא*

סייף
שהורג את עצמו
תחת כל העולם כולו
A sword, which symbolizes its ability to kill whomever it wishes;

עטרה
כעטרה למלך
A wreath, which symbolizes royalty;

טבעת
שחותם את עצמו
תחת כל העולם כולו
למיתה
A ring, which symbolizes its ability to seal a decree of death against the entire world.

5 The Mishnah concludes:
 רבן שמעון בן גמליאל אומר
 אף כל שיש בידו כל דבר
 The images are forbidden if they are holding anything in their hands, as this indicates its importance.

And a *ברייתא* explains
 אפילו צרור, אפילו קיסם
 They are forbidden even if they are holding a pebble or a splinter of wood.

The *Gemara* inquires
 תפש בידו צואה מהו
 According to רשב"ג, is it forbidden if it is holding excrement?
 מי אמרינן
 כולי עלמא זילו באפיה כי צואה
 Does this mean that everyone else is like excrement compared to the *זרה* and it dominates; and it's therefore, אסור?
 או דלמא
 הוא מיהו דזיל באפי כולי עלמא כצואה
 Or that it itself is like excrement and does not dominate others; and it's therefore, מותר?

תיקו
 The *Gemara* leaves the matter unresolved.
 =====

6 *Zugt di Mishnah*
 המוצא שבדי צלמים
 הרי אלו מותרין
 If someone finds fragments of an image, they are permitted.
 However, the *Mishnah* concludes,
 מצא תבנית יד או תבנית רגל
 הרי אלו אסורין
 מפני שכיוצא בהן נעבד
 If he finds the form of a hand or a foot, they are forbidden, because such objects are worshipped,

and the *Gemara* explains
 בעומדין על בסיסן
 The *Mishnah* is discussing when the form was resting on a pedestal, clearly indicating that it is important and not a mere fragment.

5 *The Mishnah continues* מלך

רבן שמעון בן גמליאל אומר
אף כל שיש בידו כל דבר
 They are forbidden if they are holding anything in their hands, as this indicates its importance,

And a *ברייתא* explains
אפילו צרור אפילו קיסם
 They are forbidden even if they are holding a pebble or a splinter of wood.

?

תפש בידו צואה מהו
 According to רשב"ג,
 is it forbidden if it is holding excrement?

מי אמרינן
כ"ע זילו באפיה כי צואה
 Does this mean that everyone else is like excrement compared to the *זרה* and it dominates; and it's therefore, אסור?

או דלמא
הוא מיהו דזיל באפי כ"ע כצואה
 Or that it itself is like excrement and does not dominate others; and it's therefore, מותר?

תיקו

6 *Zugt di Mishnah* מלך

**המוצא שבדי צלמים
 הרי אלו מותרין**
 If someone finds fragments of an image,
 they are permitted.

However, the *Mishnah* concludes,
**מצא תבנית יד או תבנית רגל
 הרי אלו אסורין
 מפני שכיוצא בהן נעבד**

If he finds the form of a hand or a foot, they are forbidden,
 because such objects are worshipped,

בעומדין על בסיסן
 The *Mishnah* is discussing
 when the form was resting on a pedestal,
 indicating that it is important and not a mere fragment.

7 The Gemara explains
אפילו שברי עבודת כוכבים
Even fragments of idols, which were certainly
worshipped, are permitted.
However,
הא דקתני שברי צלמים
משום דקבעי למיתנא סיפא
מצא תבנית יד תבנית רגל
הרי אלו אסורין
מפני שכיוצא בהן נעבד
The Mishnah discusses fragments of images to teach us
that the form of a complete hand or foot is forbidden, even
if it was not part of an idol, because even that is
worshipped.

7

אפילו שברי עבודת כוכבים
*Even fragments of idols,
which were certainly worshipped, are permitted.*

However,

**הא דקתני שברי צלמים
משום דקבעי למיתנא סיפא
מצא תבנית יד תבנית רגל
הרי אלו אסורין
מפני שכיוצא בהן נעבד**

*The Mishnah discusses fragments of images
to teach us that the form of a complete hand or foot
is forbidden,
even if it was not part of an idol.*

8 The Gemara cites a related מחלוקת:
 We know
 בטלה
 מותרת
 If an idol was renounced by the עכו"ם, it is thereby nullified, and it becomes permitted.
 However,
 עבודת כוכבים שנשתברה מאיילה
 If an idol broke on its own, there's a Machlokes;
 רבי יוחנן אמר אסורה
 דהא לא בטלה
 רבי שמעון בן לקיש אמר מותרת
 מסתמא בטולי מבטיל לה
 רבי יוחנן says it remains forbidden, because he did not nullify it.
 While ריש לקיש says it becomes permitted, because we assume he did nullify it, since
 מימר אמר
 איהי נפשה לא אצלה
 לשהוא גברא מצלה ליה
 He will say, "If it could not save itself, it certainly will not be able to save me."

The Gemara cites our Mishnah as proof:
 המוצא שברי צלמים
 הרי אלו מותרין
 If someone finds fragments of an image, they are permitted.
 The Gemara infers
 הא שברי עבודת כוכבים אסורין
 Fragments of an idol are still forbidden, as רבי יוחנן ruled?

The Gemara answers
 אימא
 הא צלמים עצמן אסורין
 וסתמא כרבי מאיר
 The Mishnah rules like רבי מאיר in the previous Mishnah, forbidding all images. And it therefore tells us that their fragments are permitted.

8

A related מחלוקת

**בטלה
מותרת**

If an idol was renounced by the עכו"ם, it is thereby nullified, and is permitted.

However,

עבודת כוכבים שנשתברה מאיילה

If an idol broke on its own,

<i>רבי יוחנן אמר</i>	<i>רבי יוחנן אמר</i>
מותרת	אסורה
מסתמא בטולי מבטיל לה	דהא לא בטלה
<i>because we assume that did nullify it, since</i>	<i>because he did not nullify it,</i>

מימר אמר
 איהי נפשה לא אצלה
 לשהוא גברא מצלה ליה
He will say,
 "If it could not save itself, it certainly will not be able to save me."

**המוצא שברי צלמים
הרי אלו מותרין**

הא שברי עבודת כוכבים אסורין

Fragments of an idol are still forbidden, as ר' יוחנן ruled?

אימא

**הא צלמים עצמן אסורין
וסתמא כר' מאיר**

The Mishnah is ruling like ר' מאיר and forbidding images.
It therefore tells us that their fragments are permitted.

9 The Gemara now attempts to refute רבי יוחנן from the Mishnah:
 מדרבי מאיר נשמע להו לרבנן
 Even though the Mishnah rules like רבי מאיר, we can infer the opinion of the רבנן:
 לאו אמר רבי מאיר
 צלמים אסורין
 שבירי צלמים מותרין
 Just as רבי מאיר holds that images are forbidden, yet their fragments are permitted;
 לרבנן
 עבודת כוכבים נמי
 היא אסורה ושביריה מותרין
 So too, according to the רבנן, we should say that idols are forbidden, but their fragments are permitted?

However, the Gemara rejects this proof:
 התם אימר עבדום
 אימר לא עבדום
 ואת"ל עבדום
 אימר בטלום
 In the case of צלמים, it's a ספק ספיקא, a double ספק;
 We do not know whether the image was worshipped;
 And even if it was, it might have been nullified when it broke.
 Therefore, its fragments are permitted.
 However,
 עבודת כוכבים ודאי עבדוה
 מי יימר דבטלה
 In the case of עבודת כוכבים, it is a single ספק;
 The idol was certainly worshipped, but we don't know whether it was nullified. Therefore,
 הוי ספק ודאי
 ואין ספק מוציא מידי ודאי
 The possibility that it was nullified cannot permit the certain prohibition of its having been worshipped.

The Gemara challenges this principle of אין ספק מוציא מידי ודאי
 From the following Braisa;
 חבר שמת והניח מגורה מלאה פירות
 If a חבר, one who is meticulous in his observance, dies and leaves behind a granary full of produce;
 אפילו הן בני יומן
 הרי הן בחזקת מתוקנין
 Even if they were harvested that same day, we can assume that מעשר was separated from them.

The Gemara points out
 והא הכא דודאי טבילי
 ספק עשרינהו ספק לא עשרינהו
 וקאתי ספק ומוציא מידי ודאי
 They were certainly obligated in מעשר, but it is not certain that מעשר was separated, and yet they are permitted?

9
מדר"מ נשמע להו לרבנן
 Even though the Mishnah rules like ר"מ, we can infer the opinion of the רבנן:
לאו אמר ר' מאיר
צלמים אסורין
שבירי צלמים
מותרין
לבנן
עבודת כוכבים נמי
היא אסורה
ושביריה מותרין
 So, too, according to the רבנן,
 we should say that idols
 are forbidden, but their
 fragments are permitted?

התם אימר עבדום
אימר לא עבדום
ואת"ל עבדום
אימר בטלום
 We do not know whether
 the image was worshipped,
 and even if it was,
 it might have been nullified
 when it broke. Therefore, its
 fragments are permitted.
עבודת כוכבים
ודאי עבדוה
מי יימר
דבטלה
 The idol was certainly
 worshipped, but we don't
 know whether it was nullified.
 Therefore,
הוי ספק ודאי
ואין ספק מוציא
מידי ודאי
 The possibility that it was
 nullified cannot permit the
 certain prohibition of its being
 worshipped.

חבר שמת
והניח מגורה מלאה פירות
 If a חבר, one who is meticulous in his observance, dies,
 and leaves behind a granary full of produce,
אפילו הן בני יומן
הרי הן בחזקת מתוקנין
 Even if they were harvested that same day,
 we can assume that מעשר was separated from them.

והא הכא דודאי טבילי
ספק עשרינהו ספק לא עשרינהו
וקאתי ספק ומוציא מידי ודאי
 They were certainly obligated in מעשר.
 It is not certain that מעשר was taken,
 and yet they are permitted?

10 The Gemara offers two answers:

1.

התם ודאי וודאי עשרינהו

Both sides of the question are a certainty:

We can assume that מעשר was certainly taken, because חזקה על חבר

שאינו מוציא דבר שאינו מתוקן

מתחת ידו

We assume a חבר separates מעשר from his crops immediately.

2.

ספק וספק הוא

Both sides of the question are doubtful:

It is doubtful whether they were ever obligated in מעשר, because

מערים אדם על תבואתו

ומכניסה במוץ שלה

כדי שתהא בהמתו אוכלת

ופטורה מן המעשר

It is possible to avoid the obligation of מעשר, by bringing crops into one's home while still in their chaff, and feeding it to one's animals.

10

1

התם ודאי ודאי עשרינהו

We can assume that מעשר was certainly taken

because

חזקה על חבר

שאינו מוציא דבר שאינו מתוקן

מתחת ידו

We assume a חבר takes מעשר off his crops immediately.

2

ספק וספק הוא

It is doubtful whether they were ever obligated in מעשר,

because

מערים אדם על תבואתו

ומכניסה במוץ שלה

כדי שתהא בהמתו אוכלת

ופטורה מן המעשר

It is possible to avoid the obligation of מעשר, by bringing crops into one's home while still in their chaff, and feeding it to one's animals.